

MedvetnaVal och KlimatPirater -med rätt att kapa koldioxiden

första resultaten – en översikt

Anders Thuresson, projektledare

Falun 2011-05-25

**KLIMAT
PIRATER**
MED RÄTT ATT KAPA KOLDIOXIDEN

MedvetnaVal och KlimatPirater -med rätt att kapa koldioxiden

Bakgrunden till att projektet startades är de klimatförändringar som utsläppen av växthusgaser orsakar och behovet av att omgående och drastiskt minska dessa utsläpp. MedvetnaVal syftar till att engagera och stödja privatpersoner i en process där deras konsumtion och beteende förändras, så att negativ miljöpåverkan och utsläpp av växthusgaser minskar mätbart och långsiktigt. Projektet MedvetnaVal är tänkt att pågå oktober 2009 – september 2011.

MedvetnaVal är ett projekt där folkbildning, information och rådgivning ska förstärkas genom offentliga aktiviteter. MedvetnaVal visar att man kan leva med mindre påverkan på miljö och klimat och samtidigt få bättre ekonomi, hälsa och livskvalitet.

25 hushåll är engagerade som ”KlimatPirater -med rätt att kapa koldioxiden”. De är tillsammans 74 personer i Borlänge och Falun. Av hushållen bor 9 i lägenhet och 16 i radhus/villa. I tätort 19 och utanför 6 hushåll. En bred majoritet av hushållen odlar för husbehov i egen trädgård eller på kolonilott.

KlimatPiraterna har genomfört 12 uppdrag perioden maj 2010 - mars 2011. Före och efter uppdragen samlar hushållen kvitton och andra data så att deras klimatprofiler kan räknas fram. Klimatprofiler är diagram som visar utsläpp av CO₂e (koldioxidekvivalenter). I projektet framställs diagram så att hushållens totala CO₂e-utsläpp kan ses uppdelat på olika kategorier.

MedvetnaVal drivs i samarbete mellan Borlänge och Falu Kommuner, Naturskyddsföreningen Dalarna, Borlänge Energi AB, Falu Energi & Vatten AB, ABE, Studieförbundet Södra Dalarna (projektägare) och Studieförbundet Vuxenskolan.

Första resultaten i korthet

I genomsnitt hade KlimatPiraterna 5070 kg CO₂e i utsläpp per person och år när deras klimatprofiler räknades fram första gången våren 2010.

Nu har KlimatPiraterna minskat utsläppen med 10,2 % till 4552 kg CO₂e/person och år.

Ett mycket bra resultat! Redan utgångsvärdet 2010 är klart under ”medelsvenskens” utsläpp om ca 8000 kg CO₂e per år. Offentlig service ca 2 ton CO₂e år/person ingår inte i jämförelsen. Läs mer om detta längre fram i avsnittet **KlimatProfiler och resultat**.

En uppföljning med att beräkna nya klimatprofiler är tänkt att genomföras mars – maj 2012.

Medial uppmärksamhet! Verksamheten har synts i media med artiklar, nyhetsinslag och reportage vid 44 tillfällen fram till 2011-05-24. MedvetnaVal och KlimatPiraterna är tämligen kända och uppmärksammade i Borlänge, Falun, Dalarna och i Sverige.

Hemsidan speglar verksamheten i projektet och är en portal för omställning i regionen.

I kalendern visas offentliga aktiviteter inom området energi – klimat – miljö – omställning.

www.medvetnaval.se har idag 50 besökare per dygn, mer än 1500 besök per månad. Mål i projektplan för hemsidan var 10 000 besök år 2010 resultat 9383. År 2011 hittills (11-06-25) 6648 besök.

Sidan är finalist i tävlingen ”Dalarnas bästa blogg 2011” En tävling som Dala Demokraten arrangerar.

Anders Thuresson, projektledare MedvetnaVal

e-post: anders.thuresson@medvetnaval.se

telefon: 043-075 46 00

Innehållsförteckning

MedvetnaVal och KlimatPirater -med rätt att kapa koldioxiden	2
Resultat i korthet	2
Ett tack till alla som bidragit till MedvetnaVal på olika sätt!	3
Ett brett samarbete.....	4
Studieförbunden	4
Energibolagen viktiga i klimatarbetet.....	4
Kommunerna verkar för ett hållbarhet samhälle	4
Naturskyddsföreningen har klimatet som huvudfråga	4
Finansiering av MedvetnaVal	4
Detta har genomförts.....	5
Träffar, kurser och filmvisning.....	5
Tretton öppna seminarier.....	5
Studiebesök	5
El- energimätare till biblioteken.....	5
De tolv uppdragen	6
Uppdrag 1 ”Eltjuvar i mitt hem?”.....	6
Uppdrag 2 ”Vårt dagliga bröd”.....	6
Uppdrag 3 ”Tur och Retur”	7
Uppdrag 4 Fritid.....	7
Uppdrag 5 Pendling	7
Uppdrag 6 Testmatlagning	8
Uppdrag 7 ”Spar Energi”	8
Uppdrag 8 Två veckors ”köpstopp”	8
Uppdrag 9 ”Schysst Jul”	9
Uppdrag 10 Säsongsmat och restaurangtest.....	9
Uppdrag 11 Green Washing	9
Uppdrag 12 ”Egen utmaning”	9
Förändringar i hushållen under projekttiden	10
KlimatProfiler beräknas och visar resultat	10
Beräkning av klimatprofiler i MedvetnaVal.....	11
MedvetnaVal och KlimatPirater i Media.....	12

Ett tack till alla som bidragit till MedvetnaVal på olika sätt!

Förutom de organisationer som verkar direkt i MedvetnaVal har många andra bidragit till att verksamheten blivit så bra. Länsstyrelsen Dalarna, Länsförsäkringar, Teknikdalen, Trafikverket, ICA Kvantum i Borlänge, Butiken ”Did you give the world some love today, Babe?” i Falun, Uvnäs trädgård, Tågkompaniet och Grövelsjöns Fjällstation för att nämna några.

Speciellt tack till stadsbiblioteken i Borlänge och Falun för stöd vid MedvetnaVals seminarier. En mängd personer från när och fjärran har föreläst och lett offentliga seminarier. Vi är många som har fått ny inspiration och ökad förståelse för människans livsvillkor tack vare era insatser. MedvetnaVal hade inte blivit vad det är utan inspiration och uppmuntran från Svenska Naturskyddsföreningens klimatambassadörer och klimatnätverk. Under 1½ år med intensiv verksamhet är det många personer som bidrar på olika sätt. Ett stort varmt tack till alla, även till de många som inte nämns här!

Ett brett samarbete

En ideell förening, två kommuner, två lokala energibolag och tre studieförbund samarbetar i projektet MedvetnaVal. Ett brett samarbete som gett många goda erfarenheter och breddat kontaktnätet för de samverkande organisationerna.

Studieförbunden

ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Studieförbundet har mångårig vana av att jobba med folkbildning. De samordnar årligen studiecirkel, föreläsningar och kortkurser som kan kopplas till hållbar utveckling. MedvetnaVal har rapporterat aktiviteter inom projekt "Folkbildning som redskap för energiomställning" som drivs av Dalarnas Bildningsförbund i samverkan med EnergiIntelligent Dalarna vid Länsstyrelsen Dalarna.

Energibolagen viktiga i klimatarbetet

Borlänge Energi AB och Falu Energi & Vatten AB ansvarar för elnät, fjärrvärme, stadsnät, distribution av färskvatten och tar hand om innevägnarnas avfall. Båda bolagen är engagerade i återvinning och strävar efter att använda förnybar energi. I Borlänge används mycket överskottsvärme från industrier. Bäckelunds kraftvärmeverk eldas med sopor och producerar billig el. Ny Teknik 11-05-20 [El från sopor billigast](#)

Falu Energi & Vatten AB är först i världen med miljömärkt fjärrvärme och Sveriges första och hittills enda energibolag som får använda märket "Bra miljöval".

Falu Energi & Vatten AB eldar nästan till 100 % med biobränslen.

Kommunerna verkar för ett hållbarhet samhälle

Falu och Borlänge Kommuner arbetar sedan många år aktivt med miljö-, energi- och klimatfrågor och har specifika strategi- och måldokument som beskriver och talar om hur kommunerna ska bli långsiktigt hållbara. Konkreta åtgärder, som tas fram i nära samarbete med viktiga berörda aktörer, pekas ut i kopplade handlingsplaner. Kommunerna bedriver dessutom ett aktivt attityd- och beteendeförändringsarbete med befolkningen i centrum och i samverkan med näringsliv och andra organisationer. Projekt MedvetnaVal är en viktig åtgärd som rymms inom Kommunernas ram för miljö-, energi-, hälso- och klimatfrågor.

Naturskyddsföreningen har klimatet som huvudfråga

Naturskyddsföreningen satsar på klimatfrågan på riks- och länsnivå och i lokala kretsar. Samarbetet inom MedvetnaVal är en fortsättning på Naturskyddsföreningens aktiviteter. Föreningen har ambitionen att bredda medvetenheten och öka handlingsberedskapen, både hos sina medlemmar och hos allmänheten.

Finansiering av MedvetnaVal

Projektet har finansierats av Miljömåls-rådet, Naturvårdsverket, Borlänge och Falu kommuner, Borlänge Energi AB, Falu Energi & Vatten AB, Studieförbundet, Trafikverket, Dalarnas Bildningsförbund, Dalarnas Luftvårdsförbund och Börje Anderssons miljöfond. Dalatrafik har skänkt kombikort till KlimatPiraterna. Många andra har bidragit i stort och smått. Tack för allt!

Detta har genomförts

Det rekryterades 15 hushåll i Borlänge och 15 i Falun som KlimatPirater. Fler anmälde omgående intresse i Falun.

I Borlänge tog det längre tid. En kort tid var 30 hushåll aktiva.

Sedan föll några ifrån. I två hushåll gjorde nytt arbete det

svårt att fortsätta. Sjukdom lade hinder i vägen i ett par fall. Någon upptäckte att MedvetnaVal inte erbjöd det de hade förväntat sig. Ett par nya hushåll rekryterades och sedan var de 25.

Träffar, kurser och filmvisning

Första träffen för Klimatpiraterna i Falun var 2 februari 2010. I Borlänge var första träffen den 4 februari. Den 18 februari var det gemensam upptaktsträff på Vassbo Vandrarhem.

Februari – mars 2010 samlade KlimatPiraterna kvitton och andra data till klimatprofiler som sedan räknades ut för vart hushåll.

Samtidigt erbjöds KlimatPiraterna en kortkurs ”Kreativ omställning” med Yvonne Zetterström från Createcom som ledare. Kursen omfattade fyra träffar i vardera Falun och Borlänge som mental förberedelse för det kommande arbetet.

Bo Kristiansson föreläste och visade filmen "Smälter Arktis?" på stadsbiblioteken i Borlänge i Falun i början av mars.

Tretton öppna seminarier

KlimatPiraterna har fått tolv uppdrag efter inspirerande seminarier eller föreläsningar.

Med start 12 april 2010 har en serie öppna seminarier hållits på stadsbiblioteken i Borlänge och Falun. Varannan gång i Falun och varannan i Borlänge. Det 13:e seminariet om KlimatPiraternas erfarenheter hölls 21 mars 2011.

Studiebesök

Några KlimatPirater har besökt Uvnäs Trädgård i Falun och Bengt Eriksson i Sör Hesse, Borlänge. Båda har tomatodlingar i växthus och grönsaksodlingar på friland.

Helge Sonntag, museibonde och ordförande i Naturskyddsföreningen, guidade KlimaPiraterna på Harmsarvets musejordbruk i Falun. De fick träffa gårdens hästar, kor och kalvar, får och lamm, suga och kultingar och höns och kycklingar.

Studiebesök arrangerades av Borlänge Energi AB till Bäckelunds Kraftvärmeverk Borlänge. Kraftvärmeverket eldas med sopor. De ordnade också ett studiebesök till Fiskarhedens energivilla i Borlänge.

El- energimätare till biblioteken

Ett antal El-energimätare har donerats till Stadsbiblioteken i Borlänge och Falun.

Förhoppningen att många ska låna mätare och undersöka hur mycket ström olika apparater i hemmet drar i drift och i viloläge. Många apparater drar ström i viloläge. Sammantaget kan det bli mycket el som förbrukas till ingen nytta.

Att stänga av olika apparater helt är bra för klimat, miljö och plånbok!

De tolv uppdragen

Alla uppdrag finns att ladda ner från hemsidan: www.medvetnaval.se

Resultat från de olika uppdragen publiceras på hemsidan. Ibland är det resultat i siffror och ibland är det skrivna redogörelser, det beror på hur uppdraget var utformat. Allt är inte utlagt ännu, men kommer så snart vi hinner.

Uppdrag 1 "Eltjuvar i mitt hem?"

Seminarium måndagen den 12 april 2010. Christer Hjort, Borlänge Energi AB berättade varför det är bra om vi sparar el.

Mattias Ahlstedt, Falu Kommun talade om hur man sparar el.

KlimatPiraternas uppdrag 1 består av två delar:

Del 1 gick ut på att mäta sig fram och göra en lista: Eltjuvarnas 10 i topp. För att göra del 1 fick KlimatPiraterna låna hem el- energimätare.

Del 2 var att spara el i sitt hem under tiden april 2010 till och med mars 2011. Borlänge Energi AB och Falu Energi & Vatten AB har gett MedvetnaVal statistik över KlimatPiraternas elförbrukning. Resultat finns på hemsidan.

Uppdrag 2 "Vårt dagliga bröd"

Johanna Björklund föreläste om "Mat & Klimat" måndag 3 maj 2010.

Uppdraget "Vårt dagliga bröd" gick ut på att KlimatPiraterna skulle undersöka vad som köps hem och äts i hushållet. Vilken påverkan på klimatet ger detta? Inverkar det på hälsan? Påverkas annat?

Checklista vid inventering i kyl, frys och skafferi:

1. Leta efter aromämnen och de fem tillsatser som nämns i uppdraget.
2. Vilket ursprungsland har frukterna; äpplen, apelsiner, päron, vindruvor?
3. Vilket ursprungsland har grönsakerna; sallad, paprika, morot, tomater?
4. Var är fisken ni brukar köpa fångad eller uppfödd?
5. Har ni ekologiska produkter, KRAV eller EU-ekologiskt i skafferiet?
Vilka fem av dessa använder ni mest av?
6. Vilka ekologiska mejerivaror finns i kylan?
7. Finns halvfabrikat i köket? Finns det helfabrikat?
Vad anser du/ni vara skillnaden mellan råvaror, halv- och helfabrikat?

Uppdrag 3 "Tur och Retur"

Seminarium på temat framtida transporter och drivmedel hölls 1 juni. föreläsare var Jarl Hammarqvist från WSP och Lars-Åke Skjöld, som leder som leder elbilsprojektet **Shopping Circle** i Gävleborg.

Uppdraget går ut på att planera en framtida långresa så att påverkan på klimat och miljö blir så liten som möjligt. Allt över 10 mil räknas som långa resor. Tillsammans med uppdraget fick KlimatPiraterna knep för klimatsmart planering av långa resor. Redogörelser finns på hemsidan.

Uppdrag 4 Fritid

KlimatPiraterna hade terminsavslutning 23 juni på Främby Udde i Falun! Där fick de Uppdrag 4 Fritid. Under kvällen erbjöds alla att prova på aktiviteter som att paddla kajak, cykla tandem, spela minigolf med mera.

Uppdraget går ut på att planera och genomföra en klimatsmart fritidsaktivitet. Det kan vara en grillfest, en utflykt, att sköta trädgården eller något helt annat ... Berätta hur ni gjorde så att andra kan inspireras och göra som ni gjort! Vilka fördelar/nackdelar såg ni med att göra på ert sätt?

Uppdrag 5 Pendling

Seminarium 23 augusti 2010.

Tre frågor diskuterades i tre parallella grupper:

- # Hur blir trafikmiljön bättre för cyklister i Borlänge och Falun?
- # Vad skulle göra pendling med buss och tåg mer lockande?
- # Hur kan miljöpåverkan minskas för bilar och bilresor?

Samtalen leddes av: Malin Jonsson, Falu Kommun, Johanna Ingre, Trafikverket och Christer Johansson, Dalarnas Försäkringsbolag. Anteckningar finns på hemsidan.

Uppdraget går ut på att prova ett prova att pendla med mindre klimatpåverkan om det är möjligt. Som hjälp fick KlimatPiraterna resedagböcker.

Uppdrag 5 Pendling och resedagboken finns att ladda ner på www.medvetnaval.se

Uppdrag 6 Testmatlagning

Seminarium om mat och odling 7 september. Bonnie Nilzon, en av Dalarnas första KRAV-bönder talade om ekologisk odling.

Unni Öhman, Borlänge Kommun demonstrerade klimatsmart matlagning.

KlimatPiraterna fick fyra recept ur broschyren ”Recept för ett bättre klimat” från Svenska Naturskyddsföreningen. Uppdraget gick ut på att köpa råvaror, laga och provsmaka rätterna.

Detta skulle bedömas vid testmatlagningen:

Inköp: var det enkelt att få tag i ingredienserna?

Tillagning: hur upplevde du att laga den här rätten?

Provsmakning: vad tycker du om matens utseende och smak?

Uppdrag 7 ”Spar Energi”.

Seminarium onsdag 6 oktober.

Mazdak Haganipour från Falu Energi & Vatten AB berättade om ”Energins väg från natur till nytta”.

Mattias Ahlstedt energi- och klimatrådgivare på Falu kommun gav råd och tipsade om hur man kan spara el, energi och vatten.

Uppdraget: gör en energikalkyl för ditt hem. Energimyndigheten har en energikalkyl kopplad till sin hemsida.

Den finns här: <http://energikalkylen.energimyndigheten.se>

Uppdrag 8 Två veckors ”köpstopp”

Seminarium 4 november 2010. Daniel Hägerby från föreningen

Medveten konsumtion pratade om ett hållbart samhälle och konsumtion.

Madeléne Blyckertz berättade om sitt flera år långa köpstopp och om hur

hon förändrat sin livsstil. Madeléne har minskat tiden för lönearbete per vecka till exempel.

I detta uppdrag ska inte något göras aktivt, tvärtom. Den mest ekologiska varan är den som aldrig köps! Uppdrag 8 är ett två veckor långt köpstopp där du bara köper sådant som är nödvändigt. Köpstoppet inleds den 13 och avslutas den 27 november. Lördagen den 27 november är en ”Internationell köpfri dag”.

Uppdrag 9 "Schysst Jul"

Seminarium 29/11. Anders Thuresson satte in MedvetnaVal i ett större sammanhang. Arter som dör ut, brist på mineraler, klimatförändringar och "peakoil" (oljetoppen = brist på billig olja).

KlimatPiraterna fick ett häfte med tips på hur julen kan firas grönt. De skulle undersöka vilka tips som var användbara i deras hushåll.

Uppdrag 10 Säsongsmat och restaurangtest

Som upptakt till uppdrag 10 fick KlimatPiraterna prova på klimatsmart butiksguidning på ICA Kvantum i Borlänge 17 januari 2011. "Välj klimatsmart när du handlar och köp t ex inte tomater på vintern. Dessa kräver mycket mer energi nu än vad de gör när det är säsong här hemma", förklarade Unni Öhman för KlimatPiraterna i butiken.

Uppdrag: säsongsmat & restaurangtest

Del 1 av uppdraget: Ät efter säsong och skicka in ett recept du rekommenderar. Inom kort publiceras KlimatPiraternas recept på www.medvetnaval.se

Del 2 av uppdraget: Ät på restaurang och kolla om de är klimatsmarta.

Uppdrag 11 Green Washing

Håll rent utan att smutsa ner miljön! Seminarium med Jasminka Andersson från RH Städ 1 februari 2011. Skippa konstiga rengöringsmedel när du städar.

Använd mormors miljövänliga medel: Diskmedel, Såpa – Citronsyra eller Ättikspit, Stålull. Kombinera gärna mormors medel med moderna städredskap i mikrofiber.

Uppdraget: utvärdering av MedvetnaVals för rengöring och städning. Städtipsen och uppdrag finns på www.medvetnaval.se

Uppdrag 12 "Egen utmaning"

Gittan Matsson föreläste om "ekologiska fotavtryck vid seminariet 24 februari 2011. Nu återstår det tolfte där KlimatPiraterna själva väljer vad de vill göra! Fördjupa ett uppdrag, gör uppdraget inte blev gjort, gör något helt nytt...

Uppdrag 12 var tänkt att fungera som ett uppsamlingsheat.

Förändringar i hushållen under projektiden

Två hushåll har gått från direktverkande eller vattenburen elvärme till fjärrvärme. Vinsten är kraftigt minskad elförbrukning och därmed en klimatvinst.

I två hushåll har man gått från att hålla två bilar till att en. Det går utmärkt att åka kommunalt eller cykla menar man. Svårt att klara sig helt utan bil i glesbygd.

Ett hushåll har flyttat från lägenhet i Borlänge till villa i Bjursås, Falun.
Två hushåll flyttar från lägenhet i Falun till villa i eller radhus i Falun

Flera hushåll har flyttat och bytt lägenhet.
Någon har flyttat ihop med partner till större lägenhet.

Flera personer, engagerade som KlimatPirater, har bytt arbete eller fått arbete.
För två har ändrade arbetsförhållanden gjort att de tvingats lämna projektet.

KlimatProfiler beräknas och visar resultat

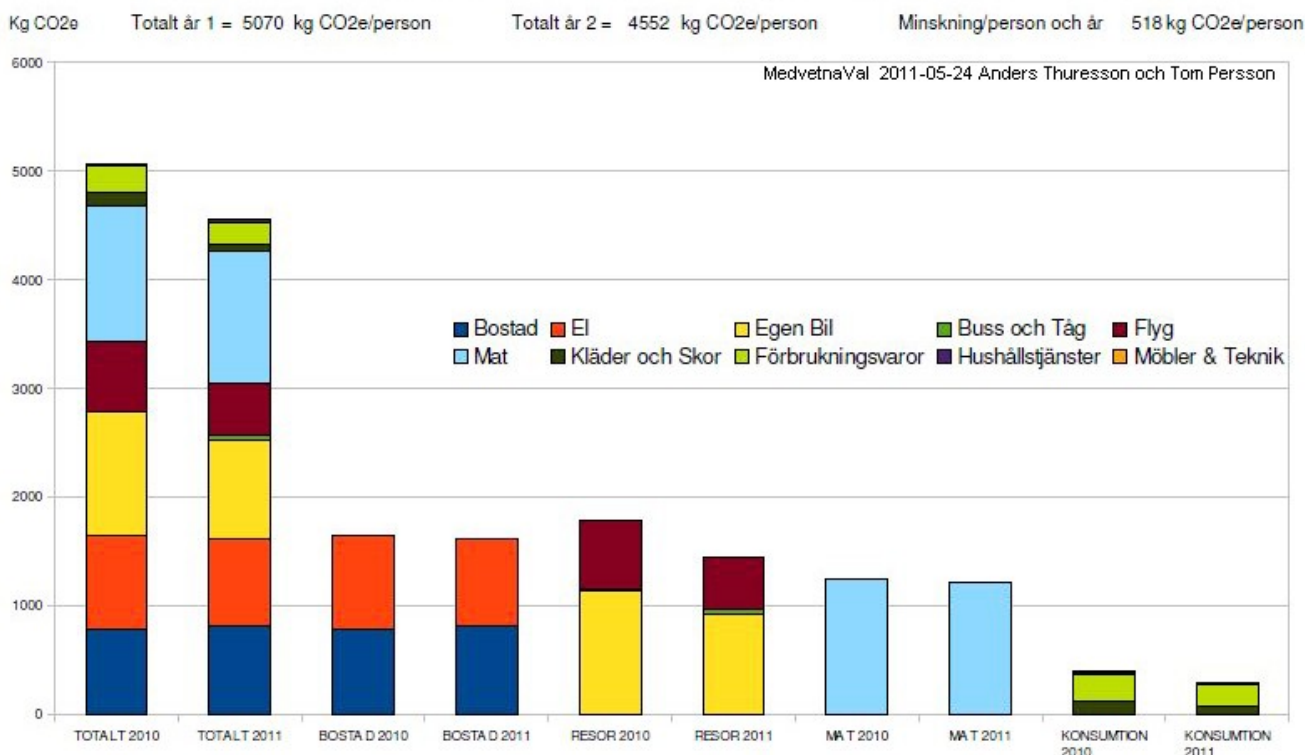
Efter det tolfte uppdraget samlar KlimatPiraterna åter kvitton i åtta veckor fram till 1 maj 2011. Utifrån detta underlag räknas nya klimatprofiler fram. De jämförs med de tidigare från 2010.

Svensk konsumtion orsakar globala utsläpp. I MedvetnaVals beräkningar av växthusgaser utgår vi från ett konsumtionsperspektiv. Vår strävan att räkna med samtliga utsläpp från en vara/tjänst oavsett var i världen utsläppet sker. Det är svårt att exakt beräkna dessa utsläpp då olika länder för statistik på olika sätt och ibland bristfälligt.

Idag anses att konsumtionen i Sverige, inklusive allt, orsakar utsläpp på cirka 10 ton CO₂e per person och år. Denna uppskattning är vedertagen. Se till exempel: *Den Svenska konsumtionens globala miljöpåverkan* © Naturvårdsverket 2010 eller *Konsumtionens klimatpåverkan* Rapport 5903 Naturvårdsverket 2008.

De beräkningar vi gör i projektet ska ses som grova skattingar för att få fram jämförelsetal. Resultaten har stor relevans vid jämförelser inom projektet då samma metodik konsekvent använts. Vi använder data från *Energi o koldioxidintensiteter för 319 varor och tjänster*, Rita Rätty, Annika Carlsson-Kanyama 2007, FOIR2225. Den enda justering som gjorts är justering efter konsumentprisindex för de produkter vars värde för CO₂e-utsläpp är kopplat till priset. Övriga produkter har värdet kopplat till mängd i kg eller liter. Utsläppen av växthusgaser orsakas till drygt 80 procent av den privata konsumtionen och till knappt 20 procent av offentlig konsumtion i till exempel skola, vård och omsorg. KlimatPiraternas resultat ska således jämföras med det Svenska genomsnittet på ca 8 ton CO₂e per person och år.

Utsläpp i kg CO₂e (koldioxidekvivalenter) för kategorier visas per person/år som genomsnitt för 63 st KlimatPirater. Jämförelse mellan 12 månader 2009-10 och 12 månader 2010-11 för personer i 19 av de 25 hushåll deltar i MedvetnaVal.

I MedvetnaVal har vi valt att bara visa de utsläpp av CO₂e som en privatperson kan påverka själv. Det gör att de ca 2000 kg CO₂e person/år som "offentlig service" anses orsaka i Sverige inte finns med i våra diagram. I jämförelse med andra mätningar bör detta beaktas.

Beräkning av klimatprofiler i MedvetnaVal

Utgångsvärde om 5070 kg CO₂e per år och person som räknades fram för KlimatPiraterna år 2010 är lågt jämfört med svenska genomsnittet för privat konsumtion om 8000 kg CO₂e.

Adekvata data har kunnat inhämtas för 19 hushåll om 63 personer för beräkning av klimatprofiler vid två tillfällen med ett års mellanrum. För 6 av de 25 hushållen som nu deltar i MedvetnaVal har det dessvärre inte gått att samla in kvitton och annat underlag. Skälen till det är bland annat sjukdom i familjen och utlandsresor i tjänsten under insamlingsperioden.

För de 19 hushållen visar klimatprofiler framtagna med ett års mellanrum att de som grupp har minskat sina utsläpp med 10,2 % från 5070 kg till 4552 kg CO₂e-utsläpp per person /år. Då gruppen redan innan hade jämförelsevis små CO₂e-utsläpp är det ett mycket bra resultat. Målet i MedvetnaVals projektplan var en minskning till 2500 kg. Det har inte uppnåtts.

Drygt 500 kg minskning av utsläpp i genomsnitt för en grupp är ett bra resultat. Från 4552 kg är det ändå långt kvar till de 1500 kg CO₂e-utsläpp/person och år som många forskare ser som ett riktvärde att nå till år 2050. Om alla jordens invånare ska släppa ut den mängd växthusgaser som jorden tål måste vi i de rika länderna minska utsläppen med ca 80 %. I Sverige ska vi ner under 2000 kg per person/år till 2050. Det verkar faktiskt genomförbart!

MedvetnaVal och KlimatPirater i Media

Här förtecknas tidningsartiklar, radio- och TV-inslag om MedvetnaVal och KlimatPiraterna. Fram till den 25 maj 2011 är det 44 inslag i tidningar, radio och TV. Det senaste visas överst!

44 **Om MedvetnaVal och KlimatPiraterna** Förutom allt annat det gjort bra har de sparat mellan tio och tjugo procent el, säger Anders Thuresson, projektledare,
Annonsbladet 2011-04-03: [KlimatPirater på jakt](#)

43 **KlimatPirater informerar** Ett antal KlimatPirater medverkade på Grön Vårfest i Falun 2011-04-02 De berättade om MedvetnaVal och uppdragen,
Bambuser: [Grön Vårfest – Klimatpiraterna 30 minuter video](#)

42 Om resultat för KlimatPiraternas elsparande januari – februari ,
Dala Demokraten 2011-03-28: [Bra resultat för KlimatPiraternas elsparande](#)

41 Mer om hur bra KlimatPiraternas elsparande gick,
Dalarnas Tidningar 2011-03-28: [Duktiga elsparare i Falun och Borlänge](#)

40 Hör intervju med Lillian Lundin Stöt 3 min 48 sek,
Radio Dalarna 2011-03-20: [Vad handlar en kurs i butiksguidning om?](#)

39 Om kursen i butiksguidning i Borlänge 2011-03-19,
Dala Demokraten 2011-03-20: [Soppor bra för klimatet](#)

38 Referat från kursen i butiksguidning 2011-03-19,
Lillian Lundin Stöt, Naturskyddsföreningen: [Referat kurs i butiksguidning](#)

37 Om klimatsmart rengöring

KlimatPiraterna har fått ännu ett uppdrag. Denna gång berättade Jasminka Andersson från RH Städ i Falun om hur hemmet städas på ett miljövänligt sätt,
Annonsbladet 2011-02-20: [Städning för miljö och plånbok](#)

36 **Medvetna val – kan göra skillnad** Vill du minska din klimatpåverkan men är osäker på hur? Här kommer tipsen, NYCKELN – **Hållbar information Kungälv's Kommun, febr 2011:**
[Medvetna val – kan göra skillnad](#)

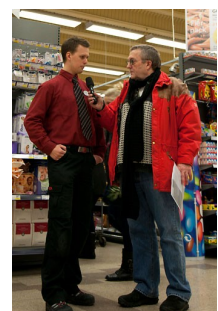
35 Dalabygden 2011-02-11

A. Ett projekt för mindre påverkan av klimat och miljö, intervju med Anders Thuresson.
B: En process och ringar på vattnet, reportage hos KlimatPiraterna Cathis och Torsten Dicander som bor vid Stråttjärn nära Aspeboda, Falun.

34 Om KlimatPiraternas seminarium om städning på biblioteket i Falun,
Dalarnas Tidningar 2011-02-02: [Städa som mormor](#)

33 KlimatPiraterna lär sig att hitta klimatsmarta varor hos Ica Kvantum i Borlänge.
– Jag fick också flera tankeställare, säger handlaren Johan Wester,
ICA Nyheter 2011-01-18: [Kvantum guidar klimatpirater](#)

32 KlimatPiraterna blev guide på ICA Kvantum i Borlänge 17 januari,

Dalarnas Tidningar 2011-01-18: [Klimatsmart guidning i butik](#)

31 Läs mer om KlimatPiraternas butiksguidning på ICA Kvantum 17 januari,

Dala Demokraten 2011-01-18: [Klimatpiraterna guidades i butik](#)

30 Läs och lyssna: butiksguidning och KlimatPirater på radio,

Radio Dalarnas hemsida 2011-01-18: [Sänkt elförbrukningen med 30 procent](#)

Nyhetsinslag om butiksguidning och KlimatPirater i Radio Dalarna,

SR Dala Nytt 11-01-18: [Nya uppdrag för KlimatPirater mp3](#)

29 **Om KlimatPiraterna familjen Karlevill** Vi tycker väl att vi försökt leva miljömedvetet

länge, men att vara med i KlimatPiraterna gav en puff till, berättar Nicklas och Susanna.

– Det handlar om ett sätt att tänka ...

Vårt Falun Nr 4 december 2010: [En piratfamilj i klimatets tjänst](#)

28 **KlimatPirater i SVT Plus 2010-12-09:**

Här får vi följa när familjen Möller Skogs beslutar byta från direktel till fjärrvärme.

Rättigheterna för videon har gått ut och därför har SVT plockat bort den.

27 Fia och Uno Möller Skog berättar för Charlie Söderberg hur de hushållar med resurser,

SVT Plus hemsida 2010-12-09: [Familjen Skogs bästa spartips](#)

26 Familjen Skog är med i SVT:s Plus för att dela med sig av sina erfarenheter.

Dalarnas Tidningar 2010-12-09: [Klimatsmart Falufamilj i Plus](#)

25 Måndag kväll höll KlimatPiraterna terminsavslutning på Falu stadsbibliotek.

Där talade man om vikten av sitt (klimat)arbete och gav tips om en grön jul.

Dalarnas Tidningar 2010-12-01: [Terminsavslutning för KlimatPiraterna](#)

Direktsändning från MedvetnaVals seminarium **Schysst Jul** på biblioteket i Falun,

SVT GävleDala Nytt 2010-11-29: Rättigheter för videon har gått ut SVT visar den ej.

24 På två veckor har paret Möller Skog med fyra barn bara spenderat 116 kr på mat,

Dalarnas Tidningar 2010-11-27: [Levde på 116 kronor – på två veckor](#)

23 I dag hålls den internationella kampanjen **En köpfri Dag**.

Dagen till ära avslutar Nicklas och Susanna Karlevill från Morbygden i Falun sitt åttonde uppdrag som KlimatPirater – ett köpstopp som varat två veckor.

Dala Demokraten 2010-11-27: De gjorde myteri mot köphetsen, finns ej på DD:s hemsida.

Det är **Buy nothing day**. För KlimatPiraten Jenny Landby Nilsson i Borlänge är det inte svårt då hon redan haft köpstopp i två veckor,

Dala Demokraten 2010-11-26: [Hon tycker att fler borde testa köpstopp](#)

22 Daniel Hägerby från föreningen Medveten Konsumtion medverkade på MedvetnaVals seminarium **Köpstopp** 4 november.

Här är en intervju, i tre delar, med honom från Radio Dalarna.

Hägerby i Gomorron Dalarna 2010-11-09 del ett, [Daniel Hägerby del ett mp3](#)

Hägerby i Gomorron Dalarna 2010-11-09 del två, [Daniel Hägerby del två mp3](#)

Hägerby i Gomorron Dalarna 2010-11-09 del tre, [Daniel Hägerby del tre mp3](#)

21 Madéléne Blyckertz som deltagit i projektet hållbara familjer i Gävle medverkade på MedvetnaVals seminarium **Köpstopp** 4 november. Madéléne berättar här om sitt långvariga köpstopp och nuvarande konsumtionsvanor.

Madeléne Blyckertz i Radio Dalarnas Tolvåtio 2010-11-04,

[Madeléne Blyckertz, minskad konsumtion mp3](#)

20 Kolla din elförbrukning med elmätare som MedvetnaVal donerat till biblioteken,

Dala Demokraten 2010-11-03: [Biblioteket lånar ut energimätare](#)

19 Funderar du kring hur mycket ström dina apparater i hemmet egentligen drar?

Då kan du få svaret genom att besöka biblioteken i Falun eller Borlänge och låna en elmätare,

TV4 Dala Nytt 2010-11-02: [Låna elmätare på biblioteket](#)

18. MedvetnaVal deltog på EKO-Bazaar på Dalarnas Museum 30–31 oktober,

Dala Demokraten 2010-11-01: [EKO-Bazaar på Dalarnas Museum](#)

17 Nu är det sex månader sedan familjen Bergkvist Blohm blev KlimatPirater,

Dalarnas Tidningar 2010-10-01: [Ingen uppoffring leva klimatsmart](#)

16 Kolla din elförbrukning med el-energimätare som MedvetnaVal donerat till biblioteken,

Dalarnas Tidningar 2010-09-23: [Biblioteket lånar ut el- energimätare](#)

15 Artikel om familjen Bergkvist Blohm i Dalarnas Tidningar,

Dalarnas Tidningar 2010-07-05: [Klimatpirater kapade elförbrukningen](#)

14 Läs om MedvetnaVals avslutning SVT Gävle Dalas hemsida,

SVT GävleDala Nytt 2010-06-23: [Klimatpirater på Främby Udde, Falun](#)

14 Direktsändning från MedvetnaVals avslutning på Främby Udde Falun,

SVT GävleDala Nytt 2010-06-23: [Klimatpirater -direkt från Främby Udde](#)

13 Att vara KlimatPirat väcker många tankar Vad mycket vi kan påverka vår vardag och vår framtid genom att bli mer uppmärksamma på våra val och vilka konsekvenser det får.

Falu Energi & Vattens tidning,

Omtanke nr 1 2010: [Krönika av Sofia Möller Skog och om KlimatPiraterna](#)

12 **2010-04-18 Läs och lyssna på Radio Dalarnas hemsida:** [Uppdrag: Att mäta hushållselen](#)

Här berättar Christina Landén varför hon och hennes familj ville bli KlimatPirater och om hur de tänker inför det första uppdraget. Reporter: Emma-Karin Björk.

Lyssna på Radio Dalarna 2010-04-18: [Det handlar om planetens framtid mp3](#)

11 **Smälter Arktis?** Den frågan ställer naturfilmare Bo Kristiansson vid föreläsning och filmvisning på biblioteket. Svaret är JA!. Kristianssons vackra film, fakta och lågmälda

argument griper tag i och övertygar oss, **Annonsbladet Dalarna 2010-03-14:** [Lättsmält fast isande](#)

10 Klimatpiraterna tar växthuseffekten på allvar,

Dala Demokraten 2010-04-13: [Klimatpiraterna tar fight för bättre miljö](#)

9 I tolv månader ska 30 hushåll ha rollen som KlimatPirater,

Dalarnas Tidningar 2010-04-13: [KlimatPirat – med rätt att kapa koldioxiden](#)

8 **Du kan minska din klimatpåverkan!** Klimatfrågan är ständigt aktuell och ibland kanske det känns som att du inte kan göra något åt den i din egen vardag. Men det kan du!

Bo i Borlänge Nr 1 mars 2010: [MedvetnaVal – för en mer klimatsmart vardag](#)

7 Sista dagen att anmäla sig för den som vill bli KlimatPirat,

Dalarnas Tidningar 2010-01-19: [Vill du bli klimatpirat?](#)

6 Familjer som vill delta i klimatprojekt för att kapa koldioxiden söks,

Dala Demokraten 2010-01-09: [Familjer söks till projekt för klimatet](#)

5 Intervju med Anders Thuresson och Unni Öhman i Radio Dalarna 1 min 13 sek,

Radio Dalarna 2009-12-11: [Om MedvetnaVal Radio Dalarna mp3](#)

4 Femton hushåll i Falun och 15 i Borlänge ska bli KlimatPirater under ett år med start till våren.

Singeltjejer, pensionärer eller småbarnsfamiljer ska få prova att ställa om sin vardag och bli

mer miljömedvetna, **Radio Dalarnas hemsida 2009-12-11:** [KlimatPirater ska välja klimatsmart](#)

3 Bor du i Falun eller Borlänge och är nyfiken på förändringar? Då har du möjlighet att delta i ett projekt som ska pågå under ett år. Kravet är att du vill minska din påverkan på klimatet,

Dalarnas Tidningar 2009-12-11: [Vill du minska din påverkan på klimatet?](#)

2 MedvetnaVal söker hushåll som vill testa att leva klimatsmart,

Dala Demokraten 2009-12-11: [Vågar du vara klimatsmart?](#)

1 MedvetnaVal fick Börje Anderssons miljöstipendium,

Dala Demokraten 2009-05-20: [Klimatpirater fick stipendium](#)

Anders Thuresson, projektledare 2011-05-26